

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Dariusz Mazur

BK-VII.0520.121.2024
Warszawa, 24 maja 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 2636 złożoną przez Pana Posła Michała Wawera, Panią Posel Karinę Annę Bosak oraz Pana Posła Krzysztofa Bosaka *w sprawie toczących się spraw oraz prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przez sędziów powołanych przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną ustawą o Krajowej Radzie Sądownictwa z dnia 8 grudnia 2017 r.*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Kwestia statusu osób powołanych do pełnienia urzędu sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej z zastosowaniem art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269 i z 2023 r. poz. 1615) budzi wątpliwości co do tego, czy skład sądu utworzony z udziałem takich orzeczników spełnia standardy niezawisłości i bezstronności, do których respektowania obliguje Rzeczpospolitą Polską art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. BSA I.-4110-1/20 (pkt 44 uzasadnienia, drugi akapit): „*Akt powołania na urząd sędziego przez Prezydenta RP nie tworzy trwałego i niepodważalnego domniemania, że w każdej sprawie rozpoznawanej przez sąd z udziałem tego sędziego spełniony będzie standard niezawisłości i bezstronności. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy poprzedzająca akt powołania procedura miała wadliwy charakter, w szczególności, gdy brała w niej udział Krajowa Rada Sądownictwa pozbawiona przymiotu niezależności, na co w szczególności wskazał wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 19 listopada 2019 r. Nie można przy tym przyjmować, że każda wada w procesie nominacyjnym jest sanowana przez prezydencki akt powołania na urząd sędziego, taka bowiem interpretacja prowadziłaby do nieuzasadnionego ograniczenia możliwości realizacji prawa do niezawisłego i bezstronnego sądu (...)*”.

Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale dokonał również oceny prawnej sytuacji, w której w składzie sądu rozpoznającego sprawę znajduje się osoba powołana na urząd sędziego w procedurze zakładającej udział w niej Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej niezgodnie z art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji, stwierdzając (pkt 2 uchwały): „*Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w*

składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Jak wynika z powyższej uchwały, okoliczność utraty domniemania niezależności i niezawisłości przez sędziego powołanego na urząd w procedurze obejmującej rozpatrzenie jego kandydatury na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa po dniu 6 marca 2018 r. ani nie jest równoznaczna z nieposiadaniem statusu sędziego, ani nie przesądza automatycznie o nieważności postępowania. Można mówić o nieważności dopiero wówczas, gdy w konkretnych okolicznościach wadliwość procesu powoływania prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności sędziego. Okoliczności te wymagają badania *ad casum*.

Wątpliwości, jakie wiążą się ze statusem sędziów powołanych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw i z ich zdolnością do sprawowania wymiaru sprawiedliwości z zachowaniem standardu niezawisłości i bezstronności, nie są wynikiem takiej albo innej „*linii rzędu*”, ani nie poddają się ocenie jako stanowiące bądź niestanowiące intencji Ministerstwa Sprawiedliwości. Wątpliwości te są wyłącznie rezultatem ustawodawstwa przyjmowanego w ostatnich latach (w zakresie poruszonym w interpelacji w szczególności ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa) oraz ocen, jakie na tle tak ukształtowanego stanu prawnego były dokonywane w orzecznictwie zarówno sądów krajowych, jak i międzynarodowych trybunałów, którego to orzecznictwa przywołana wyżej uchwała Sądu Najwyższego jest egzemplifikacją.

Odpowiadając na kwestię działań podejmowanych w celu zabezpieczenia przed negatywnymi skutkami wadliwego ukształtowania procedury powoływania sędziów, należy przede wszystkim wskazać, że przedmiotem prac parlamentarnych jest obecnie ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, uchwalona przez Sejm w dniu 12 kwietnia 2024 r. na podstawie rządowego projektu ustawy (druk nr 219). Na rozpatrzenie przez Sejm oczekuje uchwała Senatu w sprawie tej ustawy, wprowadzająca do jej tekstu poprawki (druk nr 378). Ustawa ma na celu przywrócenie konstytucyjnego składu Krajowej Rady Sądownictwa w zakresie jej członków wybieranych spośród sędziów, a jednym z jej zasadniczych skutków będzie doprowadzenie do sytuacji, w której nie będzie dochodziło do powoływania kolejnych sędziów, których umocowanie do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w sposób niezawisły i bezstronny mogłoby podlegać kwestionowaniu.

Dalsze działania ukierunkowane na kompleksowe i systemowe rozwiązanie problemów, jakie w polskim porządku prawnym generuje wadliwa i niekonstytucyjna procedura powoływania na stanowiska sędziowskie, do których należy również zaliczyć wpływ owej wadliwości na ważność orzeczeń sądowych, wymagają podjęcia szerokich prac analitycznych oraz konsultacji ze środowiskami zainteresowanymi przywróceniem w Rzeczypospolitej Polskiej standardów praworządności (m.in. prawniczymi i naukowymi). Rezultat tych działań oraz ostateczny kształt rozwiązań normatywnych, których zaproponowanie będzie niezbędne, nie został jeszcze przesądzony. W przygotowaniu koncepcji rozwiązań w tym zakresie będzie brała udział niedawno powołana Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądów Powszechnych i Prokuratury.

Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi obecnie prac legislacyjnych, w ramach których byłoby projektowane ustanowienie przepisów stanowiących, że osoby powołane na urząd sędziego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa przedstawionego po dniu 6 marca 2018 r. nie posiadają statusu sędziego, bądź że orzeczenia wydane z ich udziałem są nieważne, nieskuteczne albo nie istnieją.

Jednocześnie z dokonanej analizy wynika, że według stanu na dzień 29 kwietnia 2024 r. – 2141 sędziów zostało powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej po procedurze kandydowania na stanowisko sędziego prowadzonej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną ustawą o KRS z dnia 8 grudnia 2017 r. Wśród ww. sędziów są trzej sędziowie, którzy zrzekli się urzędu, aby pełnić misję w Kosowie i powrócili na stanowisko sędziego po zakończeniu misji. Ponadto jedna sędzia została powołana w dniu 8 listopada 2018 r., przy czym kandydaturę składała w 2014 roku.

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/